

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Konstnärlig eftergymnasial utbildning 2030 – en spaning!

ULF DALNÄS

Översikt över presentationen

- Bakgrund
- Kulturens ekosystem
- Konst och kulturell eftergymnasial utbildning
- Högre konstnärlig utbildning, utveckling...
- Problemformulering (Agenda2030)
- Forskningsläget
- Framtidsspaning
- Diskussion

Bakgrund

- 8 års eftergymnasial utbildning har lett mig till en examen på "grundläggande nivå"
- 8 år internationellt European League of Institutes of the Arts (300 konstnärliga lärosäten)
- 6 år som nationell Bolognaexpert
- 30 år i år inom konstnärlig högskola (från lärare till ledare)
- I rådet för konstnärlig högskoleförberedande utbildning från starten till nu
- Senare år mer inriktad på omställning, platsutveckling

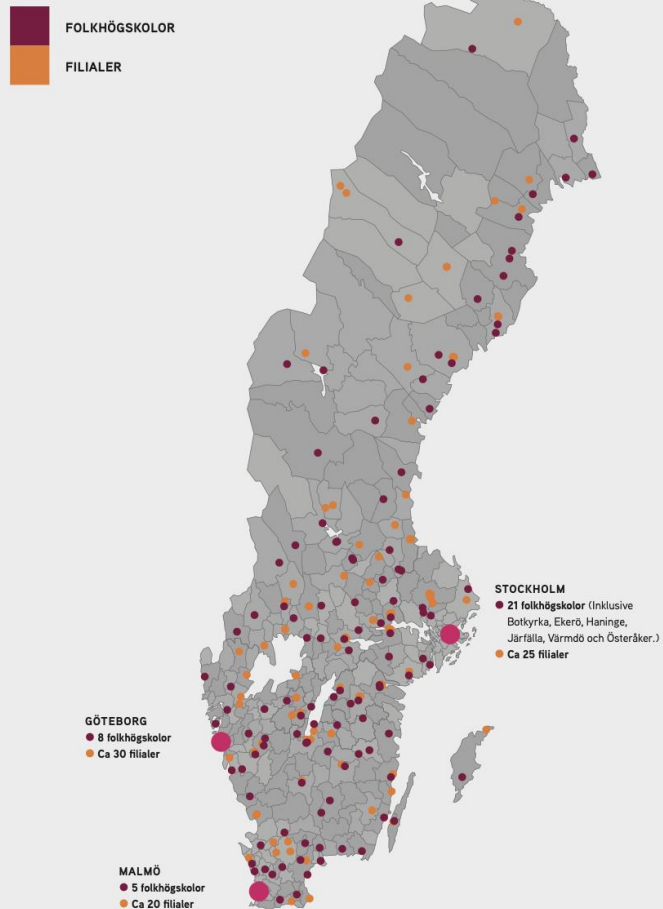

Tertial Education

- EQF SQF
- Folkhögskolornas särskilda utbildningar (folkbildning)
- Kulturarvsbevarande
- Högskoleförberedande
- Kurser och utbildningar
- Short Cycle Degree
- Hela landet, hela livet, hela världen!

Forskningsläget

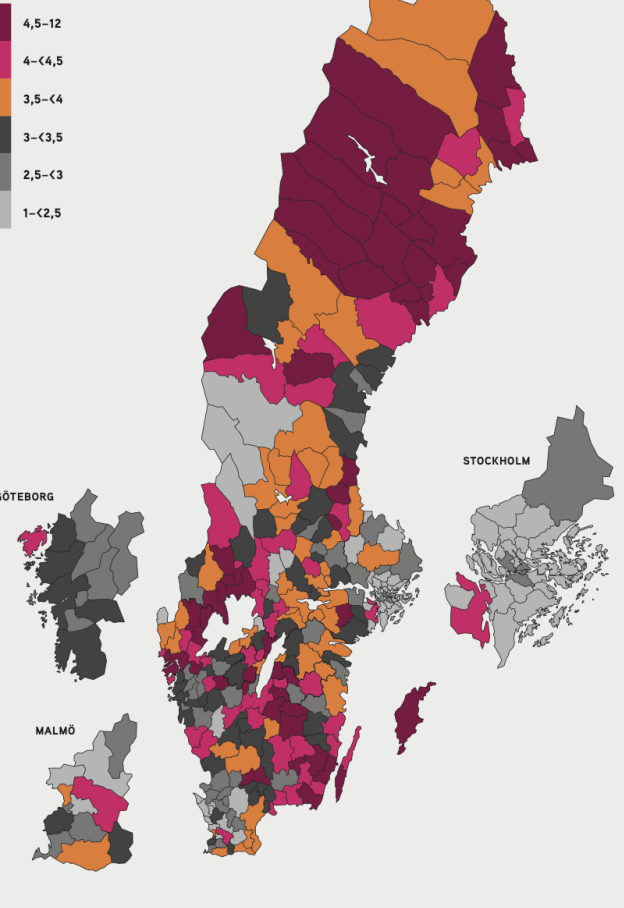
- Området vuxenutbildning (under högskolenivå) är svagt beforskat i allmänhet, konstnärliga utbildningar i synnerhet
- Speciella pedagogiken vid folkhögskolor, gäller den även högskoleförberedande utbildningar?
- De kulturella karriärvägarna?
- Vilka går utbildningarna?
- Vilka undervisar på utbildningarna (ekosystemet)
- Hur sker lärandet i de olika studieformerna?

Folkhögskolor och filialer

- Konst och kulturutbildningarna har en större koncentration kring städerna
- Men även folkhögskolorna har sin tyngd här

GRAM 5.
I (procent) av befolkningen som deltog i studiecirkel 2021.

Studiecirklar

- Har en motsatt utbredning
- Starkt ifrågasatta
- Men stad och landsbygdsperspektiv saknas

Hotbilder mot ekosystemet

- Elevens val
- Gymnasieskolans ämnesbehörigheter
- Diversitet saknas
- Pojkarna
- Vissa grupper (föräldrars utbildning, socioekonomi)
- Ekonomin, det allmänna
- Kulturkrigen, Tidöavtalet
- Greenwashing

Breddad rekrytering inom konstnärliga utbildningar

- Hearing på kulturdepartementet i höstas
- Utifrån universitetskanslerämbetets utvärdering av hela svensk högskolas breddade rekrytering.
- Givet att det enbart är de konstnärliga högskolorna i Stockholm som är autonoma så är det enbart dessa som är utvärderade.
- Högre konstnärlig utbildning finns i hela landet dock.

Några utgångspunkter för de konstnärliga högskolorna

- Resultaten är kopplade till just konstnärliga lärosäten men konstnärliga utbildningar finns på flertalet universitet och högskolor
- Konstnärliga utbildningar skiljer ut sig genom att studenterna oftast har långa högskoleförberedande utbildningar oftast avgiftsbelagda
- Dessa bedrivs via folkhögskolor och studieförbund (MyH och folkbildningsrådet); Dessa centreras kring storstäderna men Stockholm är i stor majoritet
- Vidare har de olika former av antagningsprov som behörighet och urvalsinstrument
- Kulturellt kapital, tendens men hur mäter vi detta?

Några resultat

- Ett lärosäte har skrivit fram vilka målgrupper de bör fokusera på när det gäller breddad rekrytering. Pojkar viktigast, landsbygden likaså.
- Aktiviteterna handlar dock enbart om stockholmsförorterna. När vi verkligen rätt individer där? Många högutbildade familjer från Iran (mer utbildade än svenskar).
- Oklara mandat, vem ansvarar och hur kopplas det till den ordinarie styrningen?
- Det finns många lyckade exempel på lärosäten som minskat snedrekryteringen av tjejer. Riktade kurser, ändrade begrepp.
- Uppföljningen är inte systematisk (gäller alla mindre lärosäten)

Några rekommendationer

- Nationell samverkan bör stärkas (stockholmsskolorna har ett nationellt ansvar)
- Riktade insatser mot landsbygden, och pojkar
- Tydligare och mer transparenta antagningskriterier
- Ändra inifrån, genrer, dekolonialisera utbildningsprogrammen
- Ifrågasätt normkritiken som norm
- Systematisera arbetet med den breddade rekryteringen, använd de verktyg som finns, målgrupper, riktade aktiviteter som följs upp (LADOK har bra verktyg för analys och uppföljning).

Möjliga positiva trender

- Mer privata medel till sektorn (fundraising till små kulturaktörer)
- Kulturen är högst närvarande i samhällsutvecklingen
- Brunnsviks folkhögskola, trendsättare?
- Steneby, Västerås slott, Malmstens
- Nytt system för statsbidrag för folkbildningen
- Omställningsarbetet:

Ett samhälle som håller ihop

En uppföljning av
Politik för gestaltad livsmiljö 2022
och medskick inför framtida arbete

ArkDes Årsrapport Exempel Skåne:

Jag talade med konsthandläggarna som ansvarar för att integrera konsten i alla nya sjukhus som byggs i länet. Bara i Malmö satsas det 92 miljoner kronor på nya sjukhusmiljöer. Konsthandläggarna berättade att de har gått från att arbeta med löskonst till att nu jobba integrerat med konst utifrån riktlinjerna för gestaltad livsmiljö. Där känner jag att vi har lyckats med att nå ut med politiken

ArkDes

Statens
centrum för
arkitektur
och design

Visioner: norr

- Peter Larsson, kulturen först, sen företag
- Boverket har satsat på Gestaltad livsmiljö i Norrland, i samtliga medverkar konstnärer
- Samtidigt: Göteborgs stad anställer en kulturlots men drar in medel för kulturstöd.
- Det fria kulturlivet förlorar, det styrda vinner...

New European Bauhaus

beautiful | sustainable | together

“

I want NextGenerationEU to kickstart a European renovation wave and make our Union **a leader in the circular economy**. But this is not just an environmental or economic project: **it needs to be a new cultural project for Europe**.

Ursula von der Leyen,
President of the
European Commission

”

Image source: [wikipedia.org](https://www.wikipedia.org)

Ursulas tal 2020

- “But this is not just an environmental or economic project: it needs to be a **new cultural project for Europe**. Every movement has its own look and feel. And we need to give our systemic change its own distinct aesthetic – to match style with sustainability.”
- “**This is why we will set up a new European Bauhaus** – a co-creation space where architects, artists, **students**, engineers, designers work together to make that happen.”

2030

- Agenda 2030
- Omställning
- New European Bauhaus
- Gestaltad Livsmiljö
- Elektrifiering
- AI
- Kulturpolitiker är miljöpolitiker

Konst- och kulturutbildningar

- Inom ramen för utbildningen sker samverkan med det omgivande samhället.
- Utbildningen fyller sitt övergripande syfte som konst- och kulturutbildning.
- Utbildningsanordnaren bedriver arbete med breddad rekrytering och mångfald.
- Utbildningen genomförs med hänsyn till hållbar utveckling.
- Utbildningsanordnaren arbetar för att särskilt främja jämställdhet.

Framtidsspaning

- 2030 har den smala vägen för konstnärlig utbildning förändrats – från elit- till massutbildning
- Insikter om konstens roll för omställning och nytänkande har slagit igenom delvis genom digitalisering och AI
- Sverige har fått ett parallellt högre utbildningssystem. Yrkeshögskolan löper parallellt med högskolan. Folkhögskolan ger högskolekurser.
- Gränsen mellan högre utbildning och eftergymnasial utbildning suddas ut
- Högskolor med regionala college – samordnat LLL
- När det gäller kulturens ekosystem:

A stage performance featuring two silhouetted figures in the foreground. The figure on the left is standing and holding a black banner. The figure on the right is kneeling and also holding the banner. The banner displays the text "Återställ Kulturmarkerna". In the background, a large screen shows a woman in a light-colored, possibly historical or theatrical costume, sitting on the floor. The stage is lit with a warm, orange glow, and there are some lights visible at the bottom of the frame.

Återställ Kulturmarkerna

Frågor – Diskussion

- Utifrån era perspektiv och erfarenhet – var befinner sig konst och kulturutbildningar 2030?
- Kan vi kombinera frihet med ansvar?
- Vad innebär det att återställa *kulturmarkerna* i det kulturella ekosystemet?
- Är kulturpolitiker miljöpolitiker eller skymmer vi sikten för riktiga frågor?
- Kultur är industri, strategi, kommersiell skit, och alldeles, alldeles underbart!

Tack för mig

Ulf Dalnäs